

Enheten för EU:s inre marknad

YTTRANDE

2020-06-03 Dnr 2020/00438-2

Infrastrukturdepartementet
103 33 Stockholm

Yttrande över Energimarknadsinspektionens rapport med förslag för genomförande av EU- lagstiftning på elmarknadsområdet samt för genomförande av vissa delar av det omarbetade förnybartdirektivet

(Ert dnr: I2020/00602/E)

Sammanfattning

Kommerskollegium anser att Regeringskansliet i den vidare beredningen av rapportens förslag bör överväga att anmäla den kommande regleringen till kommissionen i enlighet med procedurerna i EU-direktiv 2015/1535 respektive EU-direktiv 2006/123.

Kommerskollegiums uppdrag

Kommerskollegium ansvarar för frågor som rör utrikeshandel, EU:s inre marknad och EU:s handelspolitik. Kollegiets uppdrag är att verka för frihandel. Det innebär att vi verkar för fri rörlighet på den inre marknaden och för liberaliseringar av handeln mellan EU och omvärlden samt globalt.

Övergripande kommentarer

I den remitterade rapporten analyseras behovet av svensk reglering när det gäller ett antal EU-rättsakter på elmarknadsområdet som behöver införlivas. Bakgrunden är det förslag till lagstiftningspaket som EU-kommissionen lagt fram, vars övergripande syfte kan sägas vara att underlätta omställningen i samhället till förnybar energi, stärka konsumenternas ställning och att fortsätta integreringen av elmarknaderna inom EU.

Kommerskollegium noterar att rapporten gör EU-rättsliga bedömningar av förslagen på ett flertal ställen i rapporten, bl.a. på sidorna 153, 312, 380-382. Kollegiet har inte några synpunkter i sak på detta eller

rapportens förslag i övrigt. Rapporten har granskats i fråga om den anmälningsskyldighet som finns inom EU för varor och tjänster, som kollegiet ansvarar för.¹ Här följer vår bedömning avseende detta.

Anmälningsskyldighet avseende krav på tjänsteverksamhet

Anmälningsskyldigheten rörande tjänstedirektivet kan bli aktuellt att beakta eftersom vissa förslag, t.ex. kraven på elnätsföretag, stamnätsföretag och andra aktörer, kan anses utgöra krav på tjänsteverksamhet. Det finns dock omfattande undantag från tjänstedirektivet när det gäller elmarknadsområdet; det handlar om verksamheter som faller under begreppet *tjänster av allmänt ekonomiskt intresse*, vilket framgår av skäl 70 i ingressen till tjänstedirektivet och artikel 17.1 (b) om undantag för elsektorn i den mån det rör direktiv 2003/54/EG.

Vidare kan nämnas att tjänstedirektivet innehåller två bestämmelser om anmälningsskyldighet. Den ena avser krav på tjänsteutövare som är etablerade i Sverige och omfattar endast ett antal *specifika krav* som räknas upp i direktivet.² Den andra avser *samtliga krav* som även är tillämpliga på tjänsteutövare som inte är etablerade i Sverige, utan i ett annat land inom EU/EES, och som tillfälligt tillhandahåller tjänster i Sverige.³

Vad avser tillämpningsområdet för direktiv 2003/54/EG och gränserna för begreppet *tjänster av allmänt ekonomiskt intresse* när det specifikt handlar om elmarknaden, anser vi att föreskrivande myndighet har bättre möjligheter att bedöma räckvidden och hur lämpliga avvägningar bör göras. Vår hållning som ansvarig myndighet för själva anmälningsskyldigheten är att rekommendera anmälan om rättsläget är oklart, i synnerhet eftersom syftet med anmälningsskyldigheten är att skapa transparens. Kollegiet välkomnar därför en framtida dialog kring detta i den vidare beredningen av rapportens förslag. Tjänstedirektivet gör inte undantag från anmälningsskyldigheten för nationella regler som genomför EU-rättsakter. Kollegiets generella ståndpunkt är därför att svenska författningar som genomför EU-direktiv bör anmälas enligt tjänstedirektivet. Undantag bör dock kunna göras då ett direktiv inte ger något som helst utrymme för olika nationella lösningar för genomförandet.⁴

¹ Det rör EU-direktiven 2015/1535 och 2006/123.

² Anmälningsskyldigheten regleras i artikel 15.7, som hänvisar till artikel 15.2 där de anmälningsskyldiga kraven listas.

³ Anmälningsskyldigheten regleras i artikel 39.5 (andra stycket).

⁴ Även Europeiska kommissionen har gett uttryck för denna ståndpunkt.

Anmälan av tekniska föreskrifter enligt EU-direktiv 2015/1535

Enligt 20 § 6 p. i förordningen (1996:1515) med instruktion för Regeringskansliet ska Regeringskansliet anmäla förslag till författningar i enlighet med de procedurer som följer av Sveriges EU-medlemskap eller av andra internationella överenskommelser, bland annat enligt proceduren i anmälningsdirektivet för tekniska föreskrifter (EU-direktiv 2015/1535).⁵

Tekniska föreskrifter enligt anmälningsdirektivet är bl.a. krav på varors egenskaper eller provning, begränsningar av varuanvändning, bestämmelser om återvinning av varor samt vissa förbudsbestämmelser.⁶ Om en medlemsstat inte anmäler tekniska föreskrifter, fast medlemsstaten borde ha gjort det, förlorar de tekniska föreskrifterna sin rättsverkan och kan inte tillämpas mot enskilda.⁷

Energimarknadsinspektionen (Ei) har föreslagit åtgärder som krävs för att genomföra elmarknadsdirektivet, samt åtgärder som krävs av Sverige i anslutning till elmarknadsförordningen, byråförordningen och förordningen om riskberedskap. Därtill har Ei analyserat vilka åtgärder som krävs för att genomföra artikel 17, 21, 22 och 24.1 i förnybartdirektivet.

Kommerskollegium kan inte urskilja vilka åtgärder som är gemensamma regler för den inre marknaden för el, vilka som är direkt införlivande av tillämplig EU-lagstiftning och vilka bestämmelser som utgör nationella särregler. Tekniska föreskrifter som genomför EU-lagstiftning behöver inte anmälas,⁸ med undantag för om EU-lagstiftningen ger medlemsländerna ett utrymme för olika nationella lösningar och medlemsstaten väljer att utnyttja detta utrymme.⁹

Kommerskollegium bedömer att åtgärder, som endast reglerar elmarknadens aktörer utan att ställa tekniska krav på el, inte omfattas av anmälningsplikt enligt anmälningsdirektivet. Exempel på en sådan bestämmelse är Ei:s förslag att introducera nya aktörer i den svenska lagstiftningen.¹⁰

⁵ Andra procedurer är som nämnts de i enlighet med tjänstedirektivet (2006/123/EG) samt Världshandelsorganisationens (WTO) TBT-avtal (avtal om tekniska handelshinder).

⁶ Anmälningsdirektivet artikel 1.1(f).

⁷ Mål C-95/14, *UNIC* (2015) p. 29.

⁸ 11 § förordningen om tekniska regler.

⁹ EU-domstolens dom i mål C-443/98, *Unilever* (2000) p. 29.

¹⁰ T.ex. bestämmelserna och aggregatorer i Förslag till lag om ändring i ellagen (1997:857).

Kommerskollegium kan dock inte utesluta att det finns nationella bestämmelser som medför anmälningsplikt enligt EU-direktiv 2015/1535, exempelvis bestämmelser som syftar till att uppmuntra till produktion och konsumtion av förnybar energi och som hänger samman med tekniska specifikationer. Bestämmelser som skattereduktion, kan behöva anmälas till europeiska kommissionen under förutsättningar att skattereduktionen hänger samman med tekniska krav.¹¹ Det är alltså inte skattebestämmelserna i sig som är anmälningspliktiga i sådana fall, utan de tekniska föreskrifter som är kopplade till skattebestämmelserna som behöver anmälas.¹² Därtill kan administrativa bestämmelser som har till syfte att påverka konsumtionen av förnybar el behöva anmälas enligt anmälningsdirektivet.

Med anledning av att Kommerskollegium inte kan urskilja vilka bestämmelser som direkt följer av EU-lagstiftningen och vilka som är nationella särregler lämnar kollegiet över bedömningen till Regeringskansliet när det gäller att avgöra eventuell anmälningsplikt av nationella särregler. Kommerskollegium bistår gärna vid eventuella ytterligare frågor.

Ärendet har avgjorts av enhetschefen Agnès Courades Allebeck i närvaro av utredaren Kristina Loboda samt ämnesrådet Ralph Eliasson, föredragande.

Agnès Courades Allebeck

Ralph Eliasson

¹¹ Anmälningsdirektivet artikel 1.11, st.2, strecksats 3.

¹² Jfr EU-domstolens dom i mål C-98/14, Berlington Hungary (2015) p. 95-96